

Dziennik wychodzi codziennie oprócz Świąt uroczystych i Niedzieli. — Prenumerata przyjmuje się w Warszawie i urzędach Poczty; w Warszawie przyjmuje się tak w głównym kantorze Dyrekcji przy ulicy Miodowej N. 487, jak i w innych miejskich kantorach. — Prenumerata w Warszawie rocznie r. 8; — półrocznie r. 4; — kwartalnie r. 2; — miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia prenumerata nie przyjmuje się. — Za odnośzenie do domu, dopłaca się miesięcznie kop. 5; — w Urzędach Poczty: rocznie r. 10; — półrocznie r. 5; — kwartalnie r. 2 kop. 50 i na te tylko terminy przyjmuje się prenumerata; w głównym zaś kantorze można prenumerować po tejże cenie na te same terminy, a na inne po kop. 92 na miesiąc.

Rok 6.

Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6; za 2-krotne kop. 9; za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadesłane do zamieszczenia bez wskazania warunków ze strony autora, przechodzą do zupełnego rozporządzenia Dyrekcji. — Artykuły nieprzyjęte, będą zwracane tylko na osobiste żądania i zochwywane będą 3 miesiące; przyjęte, w razie potrzeby podlegają skróceniom. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — Artykuły i ogłoszenia nadsyłane do zamieszczenia tegoż samego dnia, powinny być dostawiane do Redakcji przed godziną 9 z rana. — Redakcja otwarta jest dla osób mających interesa, codziennie, oprócz dni świątecznych, od godziny 12 do 1 po południu.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Awans. — Wprowadzenie ustawy wojskowo-sądowej. — Komisja likwidacyjna. — Warszawskie towarzystwo dobroczynności.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — **Telegramy.** — **Wiadomości telegraficzne.** — Dziwaczna kaczką. — Uroczystość. — Święto pulkowe. — Nabożeństwo. — Zabawa w instytucie Marjińskim. — Wieczór tańczący. — Małżeństwo. — Tydzień giełdowy. — Zarząd stowarzyszenia spożywczego „Merkury”. — Kurjerek. — Kurs monet. — Powrót Najjaśniejszej Pani do stolicy. — Ustanie komunikacji. — Karawany chiwińskie. — Korespondencja Dziennika Warszawskiego: z Paryża. — Austria i ziemie słowiańskie. Obecna sytuacja w Przedlitawji; sprawy węgierskie. — Stosunki Austrii do Turcji. — Mniemana konwencja austro-turecka. — Francja. Kwestja przesilenia ministerjalnego. — Przewidywane zmiany w ministerstwie. — Hiszpanja. Kandydatura księcia geneńskiego. — Biskup z Hawany. — Grecja. List króla. — Anglja. Sprawa irlandzka. — Ameryka. Równouprawienie plemion. — Powstanie w Red-River.

FEJLETON. — Niewolnicy paryzcy: (c. d.)

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Wyprzedz w magazynie p. Juljana Weigt, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.

dnia 11 (23) Listopada.

Najjaśniejszy Pan, na przedstawienie generał-feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskim i zgodnie z uchwałą komitetu ministrów, na dniu 17-m października r. b., Najmiłostwiej raczył udzielić inspektorowi i członkowi rady ogólnej zarządu XI okręgu dróg komunikacji, rady dworu Wilhelmu *Kolbergowi*, za długoletnią, gorliwą i pożyteczną jego służbę, rangę rady stanu, ze starszeństwem, stosownie do czasu wysługi lat, od 18-go grudnia 1859 roku.

Wprowadzenie ustawy wojskowo-sądowej. — Najjaśniejszy Pan, w dniu 3 września, Najwyżej rozkazał raczył:

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

NIEWOLNICY PARYZCY

przez Emila Caboriau.

CZEŚĆ DRUGA.

TAJEMNICA RODZINY DE CHAMPDOCE.

XXXV.

(Patrz Nr. od 259 z r. z. do 250).

Jednakże czas upływał—dnie jednostajne, długie, wlekły się jeden za drugim i Andrzej widząc zbliżającą się chwilę, zaczynał już tracić cierpliwość, gdy wreszcie pewnego dnia, jego chory sąsiad z prawej strony, podał mu lecz tym razem jawnie już, list, którego osnowa wywołała okrzyk radości z piersi malarza.

„Zwyciężyliśmy! pisał sławny policjant, niebezpieczeństwo już przeszło. Proszę pana doktora zakłać, aby cię jutro rozkazał wypisać z liczby chorych szpitala — ubierz się pięknie i... bądź gotów przed bramą spotkać twego życiowego.”

Andrzej nie wyzdrowiał dotąd zupełnie; kazano mu jeszcze nosić rękę na szarfie przez kilka tygodni, lecz te względy nie zdołały go powstrzymać. Wstawy nazajutrz raniej niż zwykle, przywdział najlepsze jakie miał w domu ubranie i nakoniec około godziny dziewiętej, pożegnawszy się serdecz-

Najwyżej zatwierdzoną 15 maja 1867 r. ustawę wojskowo-sądową wprowadzić w wykonanie w wojskach kijowskiego i wileńskiego okręgów wojennych od 15 października r. b. (*Gon. Urzęd.*)

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskim, podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Listopada r. b., w ilości r. 29 kop. 40, na rzecz Stężyckiej Grecko-Unickiej parafji, za część m. Krasnostawa, położonego w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Krasnostawskim, będzie asygnowane Bankowi Polskiemu z Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 100, Hr. Aleksandrze *Potockiej*, właścicielce części m. Piaseczno, położonego w Gub. Warszawskiej, Powiecie Warszawskim, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 3,945 kop. 70, *Konitzowi* i *Blanksztajnowi*, właścicielom m. Radzanowa, położonego w Gubernji Płockiej, Powiecie Mławskim, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy.

Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności. — Na mocy łaskawego zezwolenia JW. Generał-Feldmarszałka Hrabiego Namiestnika Królestwa, objawionego w odezwie JW. Ober-Policmajstra z d. 29 Września (1 Października) r. b. Nr. 10297, Towarzystwo dla zasilenia nader szczerpłych funduszów swoich i udzielania wsparcia w drzewie ubogim z miasta, przedsięwzięło zarządzić zbieranie dobrowolnych składek po domach za pośrednictwem właścicieli lub rządców tychże, jak to miało miejsce lat poprzednich, a mne w skwapliwość mieszkańców miasta Warszawy w niesieniu pomocy nieszczęśliwym, Towarzystwo ma nadzieję, że i obecne odniesienie się jego do miłośierdzia publicznego, pomyslnym uwieńczone zostanie skutkiem. Właściciele zaś i zarządzających domami ma honor prosić jak najuprzejmiej, o łaskawe zajęcie się powyższą kwestją, do której stosowne druki na papierze koloru różowego dla zapisywania własnoręcznie przez ofiarujących, złożonych kwot, — będą mieć sobie doręczone za pośrednictwem opiekunów i członków rad cyrkulowych, a uzbierane w każdym domu kwoty, raczą ile być może najszybciej wraz z listą ofiar składać na ręce tychże, a mianowicie: w cyrkule I, na ręce W. Mindego *Jana*, zamieszkałego pod N. 8; w cyrkule II, na ręce *Morytza Wincentego*, zamieszkałego pod N. 326; w cyrkule III, na ręce *Gralewskiego Romana*, zamieszkałego pod N. 543; w

cyrkule IV, na ręce *Gronau*, zamieszkałego pod N. 2258; w cyrkule V i VI, na ręce *Moraczewskiego Leopolda*, zamieszkałego pod Nr. 846/7; w cyrkule VII, na ręce *Kuśmierskiego Franciszka*, zamieszkałego pod N. 766; w cyrkule VIII, na ręce *Bogowolskiego Stanisława*, zamieszkałego pod Nr. 1396; w cyrkule IX, na ręce *Rakowskiego Leona*, zamieszkałego pod N. 1582c; w cyrkule X, na ręce *Kozarskiego Konstantego*, zamieszkałego pod N. 1095a; w cyrkule XI, na ręce *Szule Alojzego*, zamieszkałego pod N. 2647a; w cyrkule XII, na ręce *Rolbieckiego Nepomucena*, zamieszkałego pod N. 375, którzy na złożone sumy wydawać będą stosowne pokwitowania.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 11 (23) Listopada.

Onegdaj i wczoraj odbywały się dodatkowe wybory w czterech okręgach wyborczych w Paryżu, a wczorajszy nasz telegram, donoszący iż rozpoczęły się najspokojniej, potwierdził przewidywania dzienników, które donosiły, iż w Paryżu nie ma śladu najmniejszego wzburzenia, a gwałtowne, pełne niedorzeczności mowy na zgromadzeniach wyborczych, nie znajdowały żadnego odgłosu po zagranicami tych zgromadzeń, w których uczestniczyła mniej więcej ograniczona liczba jednych i tych samych osób. Z tego względu wnoszon, że wybory te wypadną na korzyść stronnictwa stosunkowo umiarkowanego, a krańcowi radykaliści, odmawiający złożenia przysięgi, prawdopodobnie zostaną pokonani. Jak dalece zmieniło się usposobienie stronnictw we Francji, wskazywał najlepiej manifest 27 deputowanych lewicy z dnia 3 (15) bieżącego miesiąca, — deputowanych którzy niegdyś stanowili krańcową opozycję, a którzy obecnie wypowiadając wojnę cesarstwu samowładnemu, lecz jedynie środ-

— Jedź!

Usiadłszy przy sławnym policjancie, Andrzej zdziwił się spostrzegłszy na jego twarzy zazwyczaj tak spokojnej, jakies nadzwyczajne wzburzenie. Pełen niepokoju i złego przeczucia — malarz ozwał się niesmiało:

— Czy zdarzyło się coś złego... panie?

— Bynajmniej.

— Sądziłem bowiem...

— Ach! rozumiem panna... spostrzegłeś w mojej twarzy coś szczególnego... W istocie... jest to przedwzrostkiem następstwo nadzwyczajnego utrudzenia. Przez całą noc ubiegłą przeglądałem papiery stowarzyszenia wyzyskiwaczy, założonego przez *Mascarot'a* — teraz znów... przybywam prosto z prefektury, gdzie byłem świadkiem sceny, która mną wstrząsnęła, mnie, który przecież widziałem już rzeczy okropne w życiu!..

Tu potrzask głową, jakby chciał oddalić od siebie smutne wrażenia i mówił dalej:

— Umysł *Martin-Rigala* nie zdołał wytrzymać katastrofy jaka go spotkała. Ten nędznik miał przecież w sercu namiętność wzniosłą: uwielbiał on swoją córkę. Oderwany od niej gwałtem, wiedząc że ją zostawia bez majątku, zaślubioną człowiekowi, którego charakterem pogardzał, uległ skutkom rozpacz bez granic i zwarjował. Cęła w *Bicêtre* zastąpi mu kajdany na galerach. Uniknął on tym sposobem kary ludzkiej, lecz nie uniknął stokroć straszniejszego wyroku bożego.

nie z siostrami pilnującymi chorych w szpitalu, wyszedł.

Wczoraj jeszcze, rany jego dolegały mu bardzo, lecz w tym momencie zapomniał o nich całkiem jakby uleczone zostały czarodziejską siłą. Nigdy jeszcze nie czuł się tak młodym, zwawym i silnym — nigdy nadzieja nie ożywiła tak jego serca.

Stanąwszy przed bramą, po wciągnięciu w piersi świeżego powietrza i woni z drzew okolicznych — Andrzej obejrzał się dokoła, zdziwiony, że nie spotyka na umówionej schadzce szczególnego człowieka, któremu więcej niż życie zawdzięczał.

Już się był począł namyślać nad tem, co mu czynić pozostawało, gdy wtem, powóz odkryty rozpedzony silnie, pomimo spadziłości ulicy w tem miejscu, zatrzymał się nagle przed bramą szpitala.

Andrzej poznał od razu siedzącego w tym powozie szanownego jegomości w złotych okularach i natychmiast podbiegł ku niemu.

— Dzięki niebu! że pan przybywasz, gdyż zaczynałem już niepokoić się...

P. Lecoq, popatrzył na zegarek i rzekł:

— Prawda, spóźniłem się o całe pięć minut, zatrzymano mnie tam dłużej nieco...

A gdy Andrzej zaczął wynurzać mu swoją wdzięczność w gorących wyrazach, p. Lecoq dodał:

— Siadaj pan obok mnie — mamy dużo do pomówienia z sobą: Pogoda prześliczna przejeździemy się więc po lasku.

I zwracając się do woźnicy zawołał:

z niego niektóre wyjątki, poczerpnięte z *Neue freie Presse*, która ogłosiła ten dokument w całości. W przedmiocie przekraczania granicy tureckiej, powiedziano w nim: „Lecz ponieważ wybuch powstania nastąpił na terytorjum austriackim, i ponieważ rozpoczęliśmy już działania wojenne dla przytłumienia go, przeto ze strony tureckiej dozwolono zostało, że—gdyby zaszła tego potrzeba—dla ułatwienia działań wojennych, oddziały wojsk austriacko-węgierskich mogą przechodzić wyjątkowo przez terytorjum tureckie. Dla uniknięcia wszelkiego niedokładnego zrozumienia, nadmienić należy, że nie jest tu bynajmniej mowa o takich terytorjach, które (jak Mołdo-Wołoszczyzna i Serbja) zasłonięte są za pomocą traktatów międzynarodowych przeciw interwencjom jednostronnym, lecz że chodzi jedynie o prowincje tureckie.” Potwierdzać się przeto zdaje o fakt, któremu tyle razy zaprzeczano, że Porta udzieliła pozwolenia na przekraczanie jej granicy. Zasluguje dalej na uwagę gorliwość, z jaką dokument ten powstaje na insynuację, jakoby rząd austriacki żywił dążności aneksjonistowskie co do niektórych części terytorjum tureckiego. Pod tym względem powiedziano w dokumencie: „Jeżeli właśnie to porozumienie się wzajemne co do wspólnego występowania przeciw ruchom powstańczym i ewentualne pozwolenie na przekraczanie granicy w obronie własnych prowincji, jeżeli zajdzie tego potrzeba, dowodzi jak najlepszych stosunków przyjacielskich i sąsiedzkich z Portą, to każdemu bezstronnemu przedstawi się sama przez się zła wiara tych organów, które oskarżają Austrię-Węgry, zwłaszcza zaś te ostatnie, iż żywią zamiary zwiększenia posiadłości lub aneksji na prowincje, zostające pod pośredniem lub bezpośredniem panowaniem sultana. Przeciw tym insynuacjom, szerzonym z bardzo dobrze znanej strony, powołać się wypada na mowę, którą królewsko-węgierski prezes ministrów, hr. Andrassy, miał na posiedzeniu sejmu węgierskiego w czerwcu r. b., gdy odpowiadał na interpelację deputowanego Mileticza. Interpelacja deputowanego z Nowego Sadu dotyczyła kwestij: 1) czy rząd (królewsko-węgierski) wie o tem, że w pograniczu wojennem robione są przygotowania do wojny? 2) czy użyje on swego wpływu, ażeby Austrija-Węgry nie interwenjowały w żadnym razie na Wschodzie i ażeby nie anektowały Bośni? Królewsko-węgierski prezes ministrów odpowiedział na tę interpelację: *Ad 1.* Wiem ze źródła jak najwiarogodniejszego, że w pograniczu wojennem nie były i nie są robione żadne jakiegokolwiek rodzaju przygotowania do wojny. *Ad 2.* Nie mamy na Wschodzie żadnego innego interesu, oprócz utrzymania dobrych stosunków przyjacielskich, oraz popierania i zabezpieczania naszych stosunków handlowych i przemysłowych, lecz nie dążymy na żadną stronę do jakiegokolwiek zwiększenia terytorjalnego. „Taki właśnie sposób zapatrywania się”, mówił dalej hrabia Andrassy, „reprezentowany jest przez rząd węgierski w radzie monarchji. Lecz ażeby nie wyprowadzano ztąd wniosku, jakoby rząd węgierski pozostawał w tym względzie w sprzeczności z ministerstwem ogólnopństwowem, oświadczam dalej, że utrzymanie pokoju i zasada nieinterwencji stanowi ten kierunek polityczny, co do którego panuje porozumienie jak najzupełniejsze pomiędzy ministerstwem ogólnopństwowem i rządem węgierskim. Ażeby zaś nie dopuścić żadnego błędnego tłumaczenia co do drugiej części tej odpowiedzi, muszę nadmienić, że zasada nieinterwencji nie powinna być pojmowaną w ten sposób, jakoby miała ona być bezwarunkową i w każdym razie dla nas obowiązującą, lecz uważam za niezbędne dodać, że stosowanie zasady nieinterwencji na Wschodzie, ma za podstawę leżącą w naturze rzeczy warunek i przypuszczenie, mianowicie, że i inne także mocarstwa nie będą interwenjować”. (*Nordd. A. Z.*)

* (Mniemana konwencja austro-turecka.) *Mémorial diplomatique* zapewnia, z powodu konwencji austro-tureckiej, o której jedni donoszą, drudzy zaś zaprzeczają, że prawdą jest, iż oba gabinety porozumiały się co do użyteczności wspólnego działania w pewnych wydarzeniach, które zresztą nie urzeczywistnią się zapewne. „Z tego powodu”, dodaje *Mémorial*, „zrobiono uwagę, że wysoka Porta nie mogłaby brać pod takimi warunkami udziału w interwencji zbrojnej bez upoważnienia ze strony mocarstw, które podpisały traktat paryżki. Rządy austriacki i turecki zastanowiły się należycie nad tą trudnością; do przewidywań ich przeto wchodził zamiar upraszania o takie upoważnienie w chwili, w której ich interesa wspólne włożą na nie obowiązek porozumienia się pod względem militarnym.” Wiadomo, że w okólniku austriackim, którego treść po- dał kilka dni temu *Journal des Débats*, zaprzeczano

konieczności tego upoważnienia. Czyby miał mylić się *Mémorial diplomatique*, którego stosunki z kancleństwem austriackim są znane? Lub też, czy *Journal des Débats* podał niewiernie treść okólnika? Jest przypuszczenie, zdolne poniekąd pogodzić sprzeczne twierdzenia obu tych pism. Bardzo być może, iż rząd austriacki miał rzeczywiście z początku zamiar porozumienia się z Turcją, z pominięciem udziału innych mocarstw, lecz że następnie przyszedł do przekonania, że postępując w ten sposób, stanął by w opozycji z traktatami. Możliwym jest, że kwestja ta miała taki obrót. Zresztą informacje objęte w jednej z korespondencji paryżkich, popierają poniekąd ten sposób zapatrywania się. (*Nord.*)

Francja.

* (Kwestja presilenia ministerjalnego.) Czytamy w dzienniku *France* pod datą 20-go listopada: *Journal officiel* ogłosił następującą notę: „Niektóre dzienniki mówią o rozmaitych zmianach ministerjalnych. Pogłoski szerzone w tym względzie pozbawione są zasady”. Redakcja tej noty zdaje się dawać do zrozumienia, że pogłoski, o których ona wzmiankuje, były ze wszech miar urojone. Byłaby ona dokładniejszą, gdyby mówiła, że przestały one być zasadnymi. Prawda leży w tem, że pomimo częstych zaprzeczeń, do których przesilenie ministerjalne dało powód, przesilenie to nie przestawało istnieć w ciągu półtrzecia miesiąca. Nowe wydarzenie, którego dotyczy nota ogłoszona przez *Journal officiel*, było jedynie ostatnią z oznak tego przesilenia. Wydarzenie to uzupełnia zmienne losy kwestji gabinetowej, lecz nie kładzie im jeszcze końca. Powinna ona być rozwiązana obecnie w obec izby. Lecz jesteśmy w możności potwierdzenia dokładności informacji, które dawały wczoraj do mniemania, że zmiany ministerjalne staną się niebawem rzeczywistością.

* (Przewidywane zmiany w ministerstwie.) *Nord* pisze pod dniem 20-m listopada: Pogłoski o zmianach ministerjalnych wznowiły się w Paryżu, lecz tym razem z pewnemi pozorami prawdopodobieństwa. Jeden z naszych korespondentów paryżkich zapewnia nawet, że ukonstytuowanie ministerstwa ze stronnictwa średniego, z pp. Ollivier'em, Talhouet'em i Segris'em, jest faktem dokonanym, i że *Journal officiel* poda o tem wkrótce wiadomość. Ten sam korespondent wskazuje na powody, które miały skłonić cesarza Napoleona do dokonania tych ważnych zmian przed zgromadzeniem się ciała prawodawczego. Pozostawiamy komu należy odpowiedzialność za te informacje; lecz, powtarzamy, że ogół ich zdaje się być prawdopodobnym. Nie ulega wątpliwości, że prowadzono czynne układy, które miały na celu ukonstytuowanie ministerstwa z lewego środka: *France* i *Public* zgadzają się pod tym względem z dziennikiem *Liberté*, którego ścisłe stosunki z p. Ollivier'em są znane; lecz, jak powiada dziś jeden z naszych korespondentów, nie powzięto jeszcze dotąd żadnej decyzji stanowczej. Podług *France*, porozumiano się co do zasad, lecz są jeszcze przeszkody do usunięcia. P. de Girardin, który musi być dobrze poinformowany, powiada dziś z rana w dzienniku *Liberté*: „Dokonywane jest badanie wszechstronne sytuacji ministerjalnej, lecz w rzeczywistości nie ma przesilenia ministerjalnego, albowiem wszelkie prawdopodobieństwa przemawiają za tem, że ministrowie z 15-go lipca stawią bęą po bohatersku czoło, bez odłączania się żadnego z nich, nowemu okresowi prawodawczemu, który otwarty zostanie 29-go listopada.” Taką jest, o ile nam się zdaje, sytuacja rzeczywista przewidywana, które wyrażaliśmy nieraz mówiąc o pogłoskach co do zmian ministerjalnych, które wznawiały się uporczywie od niejakiego czasu. W tym duchu właśnie pojmować należy sprostowanie, które ogłasza dziś z rana *Journal officiel* i które jest tak sformułowane: „Niektóre dzienniki mówią o rozmaitych zmianach ministerjalnych. Pogłoski szerzone w tym względzie pozbawione są zasady.” W każdym atoli razie, sądzimy, że należy zrobić zastrzeżenie co do kombinacji polityki zewnętrznej, z którymi ma jakoby pozostawać w niejakiej styczności ewentualność zmiany ministerstwa. Przeciwnie, wszystko prowadzi do wniosku, że zmiany, o których mówią, spowodowane będą wyłącznie wymaganiami polityki wewnętrznej.

Hiszpanja.

* (Kandydatura księcia genueńskiego.) *La Patr.* z d. 20 listopada pisze: Depesza prywatna z Madrytu donosi, że kandydatura księcia genueńskiego czyni postępy i że otrzymano z Florencji pomyslnie wiadomości w przedmiocie przyjęcia jej przez króla włoskiego. Wiadomości te są zupełnie mylne. Jeden z dzienników poświęconych tej kan-

dydaturze, oblicza jej szanse i donosi ciągle o nowo przyłączonych za nią głosach, których liczbę podaje na 161. Depesze posyłane do Francji i do innych krajów są redagowane według artykułów tego dziennika i mają na celu wywieranie wpływu na opinię publiczną w Europie. Według własnych najświeższych informacji możemy zapewnić, że prowincje hiszpańskie są ciągle bardzo przeciwne kandydaturze młodego księcia, i że we Florencji począwszy od pierwszego dnia niezmiennie zdania. Co do przyjęcia tronu, stawiają ciągle te same warunki co dawniej, ażeby książę miał za sobą 300 głosów na 360 w kortezach, i ażeby uchwała zgromadzenia zatwierdzoną została przez naród hiszpański zapomocą ogólnego głosowania. W obec biegu rzeczy w Hiszpanji, wszyscy ludzie sądzą, że pod temi warunkami powodzenie kandydatury jest niemożliwe.

* (Biskup z Hawanny). Dowodem bogactwa kolonii hiszpańskiej, wyspy Kuby, służy to, że pomimo, iż ma sama u siebie powstanie, posiada atoli dość jeszcze środków dla dawania poparcia ruchowi w kraju macierzystym. Wiadomo, że powstańcy wyspy Kuby przyrzekli byli dać fundusze dla poparcia powstania republikańskiego w kraju macierzystym. Tymczasem biskup z Hawanny usiłował także, jak wiadomo, dać karlistom zasoby pieniężne. *Times* mówi o tym prałacie, o aresztowaniu którego w Kadyksie donoszono niedawno, że był on niegdyś kapitanem karlistowskim i że znany jest z charakteru dumnego i niezłomnego. Był on pod Lersundi'm silnie skompromitowany i odesłany był z tego powodu do Europy. Między innymi, z powierzonej mu sumy 40,000 fun. ster., posłał on papieżowi 20,000, pomimo, iż pieniądze te przeznaczone były na całkiem inne cele. Djecezja Hawanna jest nadzwyczaj bogata, jest bowiem nawet o wiele lepiej uposażona niż arcybiskupstwo Kuba. Biskupowi dozwolony był powrót do jego djecezji jedynie na skutek danego przez niego przyrzeczenia uroczystego, że się poprawi. Toż pismo powiada, że od niejakiego już czasu karliści mieszkający w Paryżu spodziewali się pomocy dla siebie z wyspy Kuby. Właśnie biskup pomieniony wiozł dla nich zasoby pieniężne, mianowicie bardzo znaczną sumę w złotych i papierach, które to pieniądze znalazł przy nim w Kadyksie. (*Nordd. A. Z.*)

Grecja.

* (List króla). Depesza z Aten z d. 19 listopada donosi, że ministerstwo Zaimisa, pomimo otrzymanego wotum zaufania, jest jeszcze bardzo zagrożone. Przeciwnicy jego przygotowują nowy atak w przedmiocie projektu prawa o armji, z którego gabinet uczyni kwestję gabinetową. Temu to położeniu kraju, przypisują list pisany niedawno przez króla hellenów do wice-króla Egiptu z podziękowaniem za zaproszenie i wynurzeniem żalu, że król nie mógł być obecnym przy otwarciu kanału suezkiego. Król oświadcza, że po zamknięciu sesji będzie mógł wydaląć się, i że skorzysta z tego dla zwiedzenia Egiptu i kanału. (*La Patr.*)

Anglija.

* (Sprawa irlandzka). W Wielkiej Brytanji obawiają się już naprzód chwili zebrania się parlamentu. W istocie opinja publiczna zajmuje się ogromnie główną kwestją, która stanowić będzie główne tło rozpraw sesji izby gmin. Chodzi o bil agraryjny, dotyczący dzierżawców i właścicieli ziemskich. Irlandczykom jawnie nawet doradzany jest opór, w razie, gdyby przyszłe prawo nie było dla nich pomyslnie; a opór ten doradzają nawet niektórzy członkowie parlamentu, którzy jednak nie chcą odgrywać roli nieprzejednanych, gdyż gotowi są przyjąć dobre prawo, jeżeli na takowe zgodzi się władza zarządzająca dziś trzema królestwami. Nie trzeba jednak zbyt się zaślepić co do stanu umysłów, kiedy się widzi, że zwłaszcza jeden z członków parlamentu, tworzących tak zwaną brygadę irlandzką, to jest należących do trzdziesiątu dwóch deputowanych, jak najbardziej opozycyjnych rządowi angielskiemu, oświadczył, jak to uczynił p. Skow, przed swoimi wyborcami w Cork, że jeżeli rząd nie przedstawi rozciągniętego dostatecznie prawa o dzierżawach, takowe należy odrzucić i *popróbować ruchu*. Na nieszczęście, a jednak słusznie spodziewać się można zaciętej walki na przyszłej sesji parlamentu londyńskiego. Gabinet obecny nie może wcale liczyć na głosy deputowanych irlandzkich, mianowicie po odmówieniu przez p. Gladstone żądania ogólnej amnestji dla uwięzionych fenjenów. (*Lu Fr.*)

Ameryka.

* (Równouprawnienie plemion). Z Nowego-Jorku donoszą, że izba prawodawcza stanu

